

Gdańsk, dnia 25.08.2023r.

Informacja prawna nr 1/2023

Zapytanie: Czy położna, która posiada specjalizację z pielęgniarstwa położniczego i dyplom z przebytego szkolenia z przetaczania krwi i jej składników, może pobierać krew u mężczyzny? (pytanie z dnia 21.08.2023r.)

Podstawa prawna: art. 5 i 5 ust. 1a ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U. 2022.2702 tj.) - dalej u.z.p.p

Opinia prawna

Zgodnie z artykułem:

Art. 5 ust. 1a u.z.p.p.:

„W przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii wykonywanie zawodu położnej może polegać również na udzielaniu pacjentom świadczeń zdrowotnych w zakresie:

- 1) rozpoznawania warunków i potrzeb zdrowotnych,
- 2) rozpoznawania problemów pielęgnacyjnych,
- 3) planowania i sprawowania opieki pielęgnacyjnej,
- 4) samodzielnego udzielania w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych,
- 5) realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji,
- 6) edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia

- zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami i umiejętnościami zawodowymi.”

Zakres pojęcia wykonywania zawodu położnej jest **ograniczony przedmiotowo**. Położna może udzielać świadczeń zdrowotnych wymienionych przedmiotowo w art. 5 u.z.p.p. wyłącznie w zakresie opieki nad kobietą w każdym okresie jej życia. Wymienione przykładowo w art. 5 ust. 1 u.z.p.p. czynności składające się na pojęcie udzielania świadczeń zdrowotnych mogą polegać na: rozpoznawaniu ciąży, sprawowaniu opieki nad kobietą w przebiegu ciąży fizjologicznej, a także prowadzeniu w określonym zakresie badań niezbędnych w monitorowaniu ciąży fizjologicznej; kierowaniu na badania konieczne do jak najwcześniejszego rozpoznania ciąży wysokiego ryzyka; prowadzeniu porodu fizjologicznego oraz monitorowaniu płodu z wykorzystaniem aparatury medycznej; przyjmowaniu porodów naturalnych, w przypadku konieczności także z nacięciem krocza, a w przypadkach nagłych także porodu z położenia miednicowego; podejmowaniu koniecznych działań w sytuacjach nagłych, do czasu przybycia lekarza, w tym ręcznego wydobywania łożyska, a w razie

potrzeby ręcznego zbadania macicy; sprawowaniu opieki nad matką i noworodkiem oraz monitorowaniu przebiegu okresu poporodowego; badaniu noworodków i opiece nad nimi oraz podejmowaniu w razie potrzeby wszelkich niezbędnych działań, w tym natychmiastowej reanimacji; realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji; samodzielny udzielaniu w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych; profilaktyce chorób kobiecych i patologii położniczych; rozpoznawaniu u matki lub dziecka objawów nieprawidłowości wymagających skierowania do lekarza; sprawowaniu opieki położniczo-ginekologicznej nad kobietą; prowadzeniu działalności edukacyjno-zdrowotnej w zakresie: przygotowania do życia w rodzinie, metod planowania rodziny oraz ochrony macierzyństwa i ojcostwa, przygotowywania do rodzicielstwa oraz pełnego przygotowania do urodzenia dziecka, łącznie z poradnictwem na temat higieny i żywienia (*patrz: Lis Wojciech, Sadowska Monika, Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej. Komentarz (WKP 2019)*).

Wskazany zaś powyżej art. 5 ust. 1 a u.z.p.p., ma zastosowanie w szczególnych sytuacjach tj. w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Oba ww. stany aktualnie nie obowiązują w Polsce. Stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 został odwołany na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 roku w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii i wskutek tego przestał obowiązywać na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej 16 maja 2022 roku. **Zaś od 1 lipca 2023 r. na terenie Polski został zniesiony stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. (Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14.06.2023r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. 2023.1118).**

W związku z powyższym osoba posiadająca prawo wykonywania zawodu położnej i wykonująca ten zawód, może pobierać krew u mężczyzn do badań laboratoryjnych i może być zatrudniona w punkcie pobrań, **jeżeli spełnione zostaną przesłanki z art. 5 ust. 1a u.z.p.p., co oznacza, że położna może wykonywać niektóre czynności przypisane ustawowo pielęgniarce, ale jedynie w sytuacji, kiedy ogłoszony został stan zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz posiada ona kwalifikacje i niezbędne umiejętności zawodowe w konkretnym zakresie.**

Wnioski opinii:

W aktualnym stanie prawnym, z uwagi na zniesienie stanów zagrożenia epidemicznego oraz epidemii położna nie może pobierać krwi mężczyźnie.

Agnieszka Śliwińska
RADCA PRAWNY